

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÓWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyílt-tér sora 1 korona.

A háboru és a mezőgazdaság.

A magyar gazdáknak gyűlései mindenképen megérdemlik, hogy a közfigyelem rájuk terelődjék. Jelentősek voltak a gyűlések elsősorban azért, mert beigazolták, hogy a gazdasági tevékenységet a háboru sem szüntette meg. A mezőgazdasági érdekvédelem semmi körülmények között nem szünetelhet a mostani napokban, mert hiszen a mezőgazdaság érdeke egyúttal az ország egyetemes érdekét jelenti. Jelentősek voltak a gyűlések más szempontból azért is, mert beigazolták azt, hogy a nemzetfenntartó elem alapjában véve a mostani világháborút teljes nyugalommal viseli és őszinte bizakodással tekint a háboru várható eredménye: a teljes győzelem felé. Pedig hát a legnagyobb áldozatot ebben a háboruban a gazdaosztálynak kell hozni, a bizakodás tehát azt jelenti, hogy azzal karöltve jár a legmesszebbmenő hazafias áldozatkészség. Ez a körülmény pedig megnyugtatóan szolgál az ország minden lakosára nézve.

Az említett gyűléseken egyébként beigazolást nyert az, hogy messzemenő érdekvédelemre, mint mindenkor ugy most is szüksége van a magyar gazdaközönségnek. A hadviselést pillanatnyi elhatározások és a kivétel órájáig titokban tartott intézkedések jellemzik. Háboru idején a kormányt és a hadvezetőséget óriási hatalommal ruhazzák fel, szinte lehetetlen, hogy itt-ott olyan dolgok is ne történjenek, amelyek sértik az általános mezőgazdasági érdeket. A lázas sietség e korszakában azonban nagyon könnyű dolog egyes intézkedéseket általánossá kifejleszteni. Már pedig ez a dolog az egész ország kárára lenne. Ilyenkor kell felemelni aztán tiltakozó és kérő szavukat a mezőgazdasági érdekképviselőknek, ilyenkor kell nyíltan megmagyarázni az illetékes köröknek, hogy az általános mezőgazdasági érdekek sérelme árthat magának a hadviselésnek is, épen azért ott, ahol némi hibák vagy célszerűtlen intézkedések történtek sürgős orvoslásra van szükség, ámde ez az orvoslás épen magának a hadviselésnek fog leginkább használni.

Ma ugyanis különös előszeretettel hivatkoznak a magyar gazdaközönségre. S számítva azt, hogy véráldozatban épen a földművelő nép adja a legtöbbet, jobbról, balról unos-untalan azt hangoztatják, hogy a háboru sorsára döntő befolyással van az, vajjon a magyar termőföld tud-e idejében elegendő táplálékot szolgáltatni, egyrészt küzdő katonáinknak, másrészt az ország népének. Tisztában is van azzal

minden magyar földművelő, hogy milyen jelentős szerep jutott neki ebben a háboruban. Nem is panaszkodhatunk, ezt a szerepét iparkodik mindenki a legnagyobb erőfeszítéssel bár, de teljes lelkiismeretességgel betölteni. Vannak azonban egyes vidékek, vannak gazdák, akik még a legnagyobb erőfeszítésük árán sem tudnak megfelelni jelentős feladataiknak. Ezeknek a munkáját kell megkönnyíteni. Gondoskodni kell egyrészt a földnél nélkülözhetlen munkaerők pótlásáról, gondoskodni kell, főleg azokon a vidékeken, ahol az igaerőt a hadviselés céljaira elvonták ez utóbbinak a pótlásáról. Gondoskodni kell arról is, hogy a termények ára lépést tartson a ráfordított munkával, gondoskodni kell arról is, hogy a mezőgazdaság üzéséhez és fejlesztéséhez nélkülözhetlen anyagok és eszközök a háboru okozta forgalmi zavarok dacára kellő időben rendelkezési helyükre juthassanak. Ha mindez megtörténik, az esetben számíthatunk arra, hogy még ez a titáni küzdelem tart nemcsak az országot, de a harcoló katonák élelmezése is biztosra vehető.

Hogy azonban a gazdaközönség elérhesse mindazt, amihez joga van arra mostanában, amikor a különböző érdekek amugy is a rendesnél jóval nagyobb erővel keresik az érvényesülést, csakis úgy számíthatunk, ha a mezőgazdasági érdekek leghivatottabb védelmezői helyükön vannak és folytatják a béke idejében sem kicsinyelhető munkájukat. Az a körülmény, hogy a gazdasági szervezetek most sem alszanak, hanem mint a lezajlott gazdaggyűlések is mutatják állandóan ébren vannak, megnyugtatóan szolgálhat az ország minden gazdájára nézve. A gyors intézkedések folytán természetesen bekövetkezett sérelmek mielőbb orvoslást fognak nyerni, előrelátó gondoskodás történik továbbá arról, hogy többé sérelmek sem forduljanak elő.

Vége az önkéntes szabadságnak. Érdekes rendeletet intézett a honvédelmi miniszter Zalavármegye alispánjához. A rendelet szerint az utóbbi időben mindgyakrabban fordultak elő olyan esetek, hogy a harcterről hazajött sebesült, valamint a katonai kórházakból gyógyultán elbocsátott katonák jogosulatlanul és önkényesen szabadságot vettek maguknak és így — a fegyvelemsértéstől eltekintve — holletüket hosszabb ideig meg sem lehetett állapítani. E visszaéléseknek a jövőben elejét veendő, a honvédelmi miniszter utasította a vármegye alispánját, hogy a Zalamegyében tartózkodó, állítólag szabadságot katonákat igazolásra szállítassák föl, ha pedig azok szabadságolásukat okmányokkal igazolni nem tudják, akkor őket a katonai hatóságnak kell átadni. Ez intézkedéssel vége az önkényes szabadságolásnak.

A tapolczai polgárőrség.

Tapolczán a polgárőrséget újra szervezik: és alább hozzuk az őrség szervezési szabályzatát:

1. §.

A m. kir. Belügyminiszter ur engedélyével Tapolcza nagyközség területén a közrend és közbiztonság megóvása céljából az elsőfoku rendőrhatalóság előterjesztésére polgári őrség szerveztetett.

2. §.

A polgári őrség, mint a helyi közrend és közbiztonság fentartására alakított őrtestület Tapolcza nagyközség területén az elsőfoku rendőrhatalóságnak van alárendelve s ennek utasítása szerint tartozik eljárni.

Az őrség neve: „Tapolcza nagyközség polgári őrsége.”

3. §.

A polgárőrség teljesen megbízható, kifogástalan oly egyénekből lesz alakítva, akik a szolgálat ellátására önként és díjtalanul vállalkoznak. Az őrségnek tagja lehet az, aki 18 évét már betöltötte, de 52 éves még el nem mult, fedhetlen előéletű és politikailag teljesen megbízható s aki a háboru tartama alatt katonai szolgálatra kötelezve nincsen.

A jelentkezők közül a szolgálatra alkalmasak a rendőrbiztos által lesznek kiválasztva, kioktatva és megfelelő utasítással ellátva. Az őrség ezenkívül saját kebeléből egy parancsnokot választ, aki a vett utasítások szerint elkészíti a szolgálati beosztást, a szolgálatot vezényli, azt ellenőrzi és vezeti a jelentések naplóját.

Az őrség tagjai bizonytalan időre lépnek szolgálatba, de távozásuk legalább 8 nappal előbb bejelentendő.

Az őrség tagjai a hadi szolgálat alól mentesítve nincsenek, tagságuk ily szolgálatra történt behívásuk esetén megszűnik.

4. §.

A polgári őrség tagjai egymással szemben alárendeltségi viszonyban nem állanak. Szolgálat közben a rendőrhatalóság tagjaival, a közbiztonsági szolgálat ellátásáért felelős rendőrbizossal és többek együttműködése esetén a megbízott járőrvezetővel, valamint az őrség parancsnokával szemben alárendeltségi viszonyban állanak és rájuk ezen esetekben a független és fegyvelemről szóló szabályok érvényesek. A járőrvezetőket a parancsnok jelöli ki és ő látja el utasításokkal.

5. §.

A polgári őrség tagjait szolgálatba lépésük előtt jogaik és kötelességeik tekintetében a rendőrhatalóság megbízására a rendőrbiztos oktatja ki.

A tapolczai szervezett rendőrség részére alkotott és a vármegye törvényhatósága által jóváhagyott szolgálati és szervezési szabályzat rendelkezései a polgárőrségre is érvényesek.

A polgárőrség a fegyveres erőnek kötelekébe nem tartozik, de az élet- és vagyonbiztonság sikeres fenntartása és az önvédelem érdekében az őrség tagjai saját löfegyverüket szolgálat közben viselik. A fegyverek esetleges ellenséges betörésnél a hatóságnak beszovaltatandók.

6. §.

A polgári örök szolgálatba lépésük előtt a következő fogadalmat tartoznak letenni:

„En állampolgári becsületszavamra fogadom, hogy Őfelségéhez

és Magyarország alkotmányához hű leszek, honpolgári kötelességemet mindenkor lelkiismeretesen teljesítem, előjáróim által polgári feladatom körében adott rendelkezéseket hiven teljesítem, a tudomásomra jutott hivatalos titkot megőrzöm s azt semmi körülmények között el nem árulom.

A fogadalom letételéről jegyzőkönyv veendő fel, melyet a fogadalmat kivevő hatósági megbízott és a polgárőség fogadalmat tett tagjai is aláírnak.

7. §.

A polgári őrség tagjai szolgálatuk teljesítése közben hatósági közegek. Szolgálat közben a község költségén beszerzett és a község hivatali pecsétjével ellátott nemzetiszínű karszalag viselendő. Az, aki a polgári őrség részére megállapított ezen jelvényt jogosulatlanul viseli, kihágásért az 1879. évi XL. t.-c. 44. §-a alapján büntetendő.

A polgárőr szolgálaton kívül a jelvényt soha nem viselheti.

A fegyverhasználatra vonatkozólag ugyanazon szabályok irányadók, amelyek a rendőrség részére elő vannak írva. Ezek szerint a polgárőr fegyverét szolgálat közben csak akkor használhatja, ha:

1. tényleg megtámadják, vagy megtámadással oly körülmények között fenyegetik, hogy annak bekövetkezésétől alaposan tarthat; ily fenyegetésnek kell venni, ha az illető személy a nála lévő fegyvert vagy egyéb veszélyes eszközt a polgárőr felszólítására le nem teszi, vagy ha a fegyverrel vagy veszélyes eszközzel ellátott egyén védett helyzetéből előjönni vonakodik s az ez irányban tett felszólításnak eleget nem tesz;

2. ha a szolgálat teljesítése közben oly tényleges ellenszegülésre talál, mely azt megghiúsítaná s más célra vezető eszköz rendelkezésre nem áll, oly mértékig, ami az akadály vagy ellenszegülés elhárítására elegendő;

3. ha a fegyver használata egy megtámadott harmadik személy megvédésére feltétlenül szükséges.

Lőfegyvert külön utasítás nélkül csak akkor szabad használni, ha azt az élet és testi épség megóvása okvetlenül megkívánja, és a végső szükség indokolja.

A szabályellenes fegyverhasználat súlyos büntetőjogi következményekkel jár, minden polgári őrnök szem előtt kell tartani, hogy fegyver csak a legvégső esetben és csak akkor használható, ha a szelidebb eszközök alkalmazása sikertelen. A fegyverhasználatot a figyelmeztetésnek mindenkor meg kell előznie, az a mértéken túl sohasem terjedhet és célja a támadás visszaverése, az ellenszegülés legyőzése és elhárítása ugy alkalmazandó, hogy ártatlan harmadik személy veszélyeztetve ne legyen.

8. §.

A polgári őrség tagjai rendőrhatalmukat nem gyakorolhatnak. Ha tehát szolgálatuk teljesítése közben oly eseményt észlelnének, ami rendőrhatalmukat beavatkozást igényel, jelentésüket azonnal megteszik. Sürgős szükség esetében, ha a kesedelem veszélyrel jár, a rendőrhatalmukat intézkedésig is meg kell tenni mindent, ami a kesedelemről származó veszély elhárításához szükséges.

Tapolcza nagyközség polgárőrsége rendszerint oly természetű rendőri szolgálatra alkalmaztatik, ami különösebb rendőri szakismeretet nem igényel, ily szolgálat közben is azonban mindenkor a kivezénytelt csoport-hoz egy hivatalos rendőr osztatik be.

9. §.

A polgári őrség megalakulását és a szolgálat megkezdését a község dobszó után teszi közhírré, és figyelmezteti a lakosságot a polgárőség jogaira és kötelességeire.

10. §.

Az őrség megszüntetése tárgyában az 1. §-ban említett rendőrhatalmuk előterjesztésére a Belügyminiszter ur határoz.

A polgári őrség részére alkotott ezen szabályrendeletet közlöm azzal, hogy a belépni óhajtok nálam felvételt vegett jelentkezhetnek.

Tapolcza, 1915. évi január hó 8.

Bátori József
rendőrbiztos.

Hogy hal meg egy magyar huszár.

Egy árok szélén ülök a limanowai csataterén, az égboltozat tiszta kékje két öreg nyírfa száraz gallyai közül mosolyog rám és előttem, pusztá földön egy magyar huszár fekszik holtan. Két nap és két éjjel óta agyagos galíciai föld az ágya és egy vakondoktúrás a párnája. Nádasdy-huszár, a király kilencedik regimentjének vitéze, T... József káplár halad-e, messzi a hazától magyar gyerekek bucsuztat? A fejem két fíradt kezemből hajtom, minnek bámuljam a halott huszárt, mehetek, jöhetnek ezen a világon, el nem felejttem őt, amíg élek. Ugy volt, hogy elmaradtam a többiektől, egyedül, vagy kevesed magammal szeretek csatagolni, a hegyeket nézni, mint csokolóznak a felhőkkel, a füstölő völgyeket és az erdőket, amik ezen az elátkozott tájon vörösek, mint a szívből kibugygyanó vér. Így tévedtem ide, az árok partjára. Korán reggel találkoztam T... Józseffel és most a nap az ég közepén delel. Akkor is úgy feküdt, mint most, mert halott és a saját jószántából nem mozdul többé soha. Megráztam, azt hittem elfáradt, hanyat feküdt és elaludt. Körülnézek, hát látom, négyen vagyunk, két orosz hasal a tarlón a huszártól jobbkézre, meg balkézre.

Az újait szabályosan a piros nadrág zsinórjához szorítva, gögösen felvetett fejjel, a két lábával haptákban fekszik a káplár. Az arca fölé hajlok, kis barna bajusza hamiskásan kipödörve, a haja két oldalt kenőccsel elválasztva, frissen borotválva, gyönyörű magyar paraszt, akit a jó Isten örömben egy illatos, puha kéve aljában teremtett. Csak a szeme ne lenne becsukva, hogy belenézhetnék és dióbarna színéből kiolvassam, mire gondolt, mi fájt neki legjobban az utolsó pillanatban, amely akkor szakadt rá, mikor a muszka golyó átjárta a mellét. Az arca sárga, a szája tátva, fehér fogai villognak, a végső sóhaj ki-röppent, hol jár azóta, fehér galambbá lett és buzát szemelget. Kardját és karabélyát lecsatolták róla, de prémes mentéje a vállán, kék bluzá tiszta és paszent, a szíve táján apró perzselés, egy karika, akkora, mint egy jeggyűrű, ezzel jegyezte el a halál völgyégyének. A pajtasok fel is tépték a gombokat, két ing és egy gyapjumellény alatt megaludt, feketébe játszó vére. Fekete szegélyes fehér esakója az árokba gurult, felhozom, megtörölgetem és a feje mellé teszem. Keskeny nemzetiszínű pántlika van a forgóján, meg egy aranyozott érem a mi királyunk és Vilmos császár plakettje.

Hogy letaposták a földet itt köröskörül! Tudom, T... József, elmondták a harmadik század élve maradt katonái. Ti az ország-utról sturmoltatok. Főleg után rajvonalba szakadozott a kilencedik ezred, az árkokban már orosz gépfegyverek kattogtak. Szántay százados térdre esik és azt kiáltja: „A karabélylial fiúk, az áldóját...” Azután megbotlott, tántorgott, míg arccal el nem dült és nem kelt fel többé. Száz lépést rohantak, Bauer hadnagy vezet a századot, őt is lelövik, de akkor már a parton vagyunk, te halott huszár ezen a szent helyen vedted meg a lábod és káromkodva forgatod a karabélyt. Két muszka esik neked szuronyos puskával, az egyiket úgy vágod föltölvön, hogy beszakad a feje, de a karabélyod agya is eltörik, a másikkal bírokra mész, a torkába harapsz és a saját puskájával locsantod ki az agyvelejét. Akkor feltápáskodsz, megtörölöd a homlokod verejtékét, e pillanatban szalad ziháló szivedbe a gyilkos golyó, Szabó Ferenc őrmester látja, hogy elesel, odaugrik, felfog, kioldoz a bluzából, de már nem szól szemet, meghóttál keményen, rangosan, ahogy magyar huszárhoz illik. Te a középen, oldalt a két muszka, így léptek hárman az Ur zsámolya elé.

Az orosz gyalogosok a hátukon fekszenek. Az első karsu fiatalember, rövidre nyírott szőke haja, borotvált arca, finom árpolt keze, keskeny, nőies lába, amiről lehuzták a cipőt, puha batisz fedőruhájuk mutatja, hogy önkéntes, nem egyszerű föld-

mives közkatona. A fején akkora lék van, mint aminőt a görögdinnyén vágnak kóstolásra. Koponyacsonttörmelékek usznak az agyában. A másik öreg népfőlkelő, az álláborostás, a tarkója őszül, durva hajómunkás lehet a Volga vidékéről, nem tudta, miért jön és miért kellett pusztulnia. Egy ember a négy millióból, kavics az országút porában, a fiai keresztet vetnek, a felesége megsiratja, ezért élt, ennyit érdemelt, siri nyugalmát nem zavarja semmi. A torkán fogak nyoma, szőrös melle keresztül döfve, a lágykán szaladt be a szurony és felül jött ki. A nyakán borszija amulette lóg, szent Ignácus megfedlekett róla. Csodálatos, az arcuk derűs, ha a halál ünnepegyessége nem zavarná, azt mondanám, megelégedett. Mintha elérkeztek volna a szenvedések magasságaiba, ahol a halál megváltás, érzéki gyönyörűség. A szőke orosz szétronsolt feje alatt tábori levelezőlap, az első sorokat olvasom: Herzlichen Grüßen und Küsse sendet deine treue Amalia. Kinek küldhetek csókot és honnan?

József számára egy száraz levél hull a fáról, az ő kedves mokány arca sem torzult el a halálfelelem irtózatában, de busan mered maga elé, a fiatságsága bucsuzott el ily keserű mosolylyal, huszonnyolc éve, huszárós hetykesége, a sarkantyujá pengése. A nadrágja zsebében összegyűrt levelet találtak. Az írás szőről-szóra így hangzik:

Kelt levelem 1914. November tizedikén.

Mielőtt kezdem leveletem írni, először is a jó Istent fogom megdicsérni. Dicsértessék az Urjézus Máriával mindörökké. Amen.

Kedves férjem tudatlak, hogy egészséges vagyok, melyet Neked is kívánok a jó Istentől. Kedves egy férjem arra kérlek, hogy ha tudod, hát írjál nekünk, nem tudok megnyugodni kedves férjem a többiek gyakrabban írnak, mint te, kedves egy férjem így elfelejtkezél te rólam?

Kedves egy párom messze világba, még egyszer szólok hozzád már én neked 11 levelet irtam te meg azt irtad kedves férjem, hogy nem merek neked írni, pedig én mindig írok. Ha csak egy kezem volna akkor is írnék neked kedves egy férjem nem tudom merre jársz, még egyszer tisztellek a Boldogságos Szűz Máriával meg a jószágos Istenkéjével tiszteljük mindnyájan erőteljes egészséget kívánok neked. Zsuzsi.

Erre a levélre nem irsz választ T... József. Elestél Kirájerért, Hazáerért, hős Nádasdy-huszár, piros ajkad kékül, szemed lehunyva, izmos paraszt tested hideg, mint az őszi szántás. Délután érteid jön négy bozontos lengyel népfőlkelő, nagyokat nyögve, hordágyra fektetnek és elvisznek a huszárok közös sírjába, ahol már huszonhárom bajtárs várja, mikor szól az angyalkák aranytrombitája, a magasságos firtamentumból kék hó hull, Isten a trónusán kihirdeti minden igaz lélek feltámadását. A sirodra keresztet faragnak és tintás plajbászsal ráírják a cimed:

Hier Fanden den Heldentod

24. Nádasdy Huszaren!

16—XII. 1914.

De megtalál-e Zsuzsid, ha feketé kendőt köt a fejére, vasutra ül és eljön keresni kedves párját ide Gácsországba? A neved nincs a fejfán, csak annyi, hogy Heldentod. Ráborul a sirra, hulló könyvével öntözi a hantot, kedves egy férjem, Józsi, hát te vagy a Heldentod.

Kelj fel jó asszony, utazz vissza kis családodhoz, mert a te kedves egy párod az igazi magyar Heldentod.

És most Isten veled Nádasdy-huszár, elbucsuzom romlandó testedtől, nemzetiszínű pántlikádtól, hetyke bajuszodtól, sarkantyus csizmádtól örökre. Mit hagyjak neked emlékébe, hogy könnyebb legyen neked Galícia pora? Átkutatom mindegyik zsebet, nincs egyebem, mint egy karéj száraz magyar kenyér. Ezt szivedre tettem, ahol a muszka golyó gyűrűnyi rést ütött, ahonnan kirepült a lelked, testvérem...

(P. N.) Lázár Miklós.

HIREK.

A háboru.

I.

Szólít a király —
Szűnj pártviszály!
Uton-utfélen
Hangzik az éljen,
Hogy háboru lesz;
A lelkesedésnek,
Győzelmi reménynek
Örömeje ez.
Végre kard, ki kard!
Végre ne bántsát a magyart,
Száz meg száz ló
Dobogása,
Nemzeti zászló
Lobogása,
Szines szalagok,
Virág, zene, dal...
Mért nem vagyok
Én is fiatal?!
De áldozatom
Két szép fiam,
Én is od'adom,
Mint annyian:

„Kit harci kedve
Lelkesedve
Tüzzön, vízen
Által viszen,
Azé a babér; —
Száz ágyu ha bömböl,
Ha pokol dörömböl,
S reng a csatatér,
Ti ne féljétek, —
Isten veletek!”

II.

Isten, ki életet adál,
Engem nem félemlít a halál,
Idősb fiam hősként esett el,
Emlékét őrzöm kegyelettel,
Másik fiam még küzd hazáért,
S én is türom, mit sorsom rám mért.
Nem várom gyáván harcunk végét,
Nem kérem tőled még a békét,
Csapásid nyugton szenvedem,
Csak győzni engednem nemzetem.

Vázsonyi Izidor.

Községi gyűlés. Tapolcza nagyközség képviselőtestülete ma 1915. évi január 10-én délelőtt 11 órakor az alábbi tárgyakban gyűlést tart: 1. Nyárondi Jánosné kérvénye kantartásdíj javítása iránt. 2. Klein Mórné kérvénye 200 kor. elengedése iránt. 3. Anyakönyvi kivonati díj átengedése. 4. Keszler Zoltán tanító drágasági pótléka. 5. Ihász testvérek házában javítása. 6. Szt.-györgyhegyi bazaltbánya által letétbe tett összegről intézkedés. 7. Mogyorósteleki perében jelentés. 8. Ispánház árveréséről jelentés; ez ügyben Batori József fellebbezése, Németh Jenő kérvénye.

Uj káplán Gyulakesziben. Kőszeghy Antal Várpalotáról kápláni minőségben Gyulakeszibe disponáltatott.

Az országos borvizsgáló bizottság zalai tagjai. A földmivelésügyi miniszter a budapesti borvizsgáló bizottság tagjai sorába kinevezte Forster Elek gyulakeszi-i földbirtokost, a Tapolczavidéki Gazdakör elnökét, valamint Hertelendy Ferenc főrendet, lesence-tomaji földbirtokost. Mindkét férfi kinevezése egyuttal Zalamegyének is kitüntetése.

Panasz. Több oldalról vettük a panaszt, hogy a kórházhoz felvezető Iskola-utcán a nagy sár miatt a gyalogközlekedés igen nehéz. A kórház megnyitásával ez utcán igen sokan járnak, az utca bizony nagyon sáros, a panasz tehát indokolt. Ha megépítettük igazán szép kis kórházunkat, a hozzá vezető utcát nem volna szabad bokáig erő sárnak fednie. A fútcáról az Iskola-utcán keresztül a kórházhoz vezető utca egyik felén szükséges is volna jó járdát készíteni, vagy apró bazalttal vastagon felhinteni. — A Csányi László-utca végén levő közút körül csoportosul a csorda, amely természetesen minden nap ott hagyja látható nyomát, amely hasznára

lehetne a szántóföld növényeinek, de egészségtelen, undorító, piszkos és fertőző lehet egy közút közvetlen közelében. — Ugyaninnen a Csobánczi-utcában oly sár fedi a gyalogjárót, hogy alig lehet haladni. Talán ezen is lehetne egy kis jóakarattal segíteni.

Hősi halál. Ismét egy ifjút, tapolcai ifjút adtak vissza az anyaföldnek, a harcok vértáztatta földjének. . . Az ifju, kit visszavárt apja, anyja, kihez reménysegeket fűztek, ott pihen a messzi idegen földjében és nem tér vissza többé soha. A barátaitól jött néhány szavas értesítés: az Imre éjjeli ütközetben hősi halált halt. Két rövid szó: hősi halál — ez enyhítse a fájdalmat. Ezzel a két szóval búcsúzunk el mi is az ifju Steiner Imrétől, ki a béke idején szorgalmas katonája volt édesapja vállalatának és fiú buzgalomszolgáltató szülőinek. A harc idején hősi katonája lett hazájának, harcolt, küzdött érte, míg egyszer golyótól találva befejezte a galíciai csatamezőkön reményteljes életét. — Az apa, aki jelenti, hogy a fia hősi halált halt, a fiát sirató anya, a testvér, a barát érezze most, hogy az ifju mily hősi, mily nagy volt, mikor fölládozta fiatal életét hazájáért, hazája jövőjéért boldogulásáért. Mindnyájunk részvéte vigasztalja meg a bánatos szülőket.

A harci sebesültekért. *Ley József* prépost ur az Erzsébet kórházban végzett functiókért járó tiszteletdíjat (negyedévenként 125 K) 1915. év január hó elsejétől kezdődőleg mindaddig míg a kórház a Vörös-Kereszt kezelése alatt áll, s így kizárólag harci sebesülteket ápol, a Vörös-Kereszt tapolcai fiókjának céljaira volt kegyes felajánlani. Ugyancsak *Ley József* prépost ur 50 koronát, *Kohn Márkus* ur Kaposról 20 koronát, *Papp Lajos* ur Kővágóörsről, ujévi üdvözlétek megváltása címén 10 koronát juttatott hozzánk.

E szép adományokért halás köszönetet mond az

Elnökség.

Tapolcza nagyközség népesedési viszonyai. Valamely község népesedési viszonyai bizonyos irányu életkeringését mutatják az illető községnek. Bizonyára nem lesz érdektelen, ha Tapolcza 1914. évi népesedési viszonyainak képét adjuk. A tapolczai anyakönyv 1914. évi adatai szerint a születések száma, habár csak hárommal is, csökkenést mutat, amennyiben az előző évi 217 születési esettel szemben az 1914. évben 214 volt a születések száma. Szóljának egyébként az anyakönyvi tételek, mely szerint: született 95 r. kath. férfi (1913-ban 105) és 94 nő (1913-ban 103), 10 izr. férfi (1913-ban 4) és 6 nő (1913-ban 3), 1 ág. h. ev. férfi és 4 nő, 1 gör. kath. férfi, 2 ref. nő, 1 ev. ref. nő. Az 1914. évi halálozások száma így alakul: elhalt 56 r. kath. férfi (1913-ban 57) és 54 nő (1913-ban 40), 8 izr. férfi (1913-ban 2) és 6 nő (1913-ban 5), továbbá 1 ref. férfi, 1 ev. ref. férfi, 2 ág. h. ev. nő. Az összes halálozások száma 1914-ben 128 (1913-ban 107), összehasonlítva tehát a 214 születési számot a 128 halálozási számmal, a szaporulat 89 egyen (az előző évben 110 egyen). A házasságkötések száma jóval kevesebb, mint általában szokott lenni (50—60), mert az 1914-ben csak 39 házasságot kötöttek és pedig r. kath. férfi r. kath. nővel 31, izr. férfi izr. nővel 5, ág. h. ev. férfi ág. h. ev. nővel 1, ref. férfi r. kath. nővel 1, r. kath. férfi izr. nővel 1. Összegezve Tapolcza nagyközség az 1914. évben 1-25 százalék szaporulatot mutat, ami a megelőző évi 1-6 százalékkal szemben csökkenést mutat.

A tanítók a háboruban. Statisztikában mutatja ki egyik tanügyi lap a hadbavonult tanítók ezreit, az elesetteket, a sebesülteket, a fogságba jutottakat. Beszámol arról, hogy mennyi hadikölcsönt jegyeztek, mennyit gyűjtöttek a katonák árárcsonyfájára, mit tettek a hadbavonultak családjainak támogatására. Közli a hősi halált halt tanárok, tanítók névsorát, a sebesülteket. A hadbavonult tanítók száma 4906. Ezek közül hősi halált halt 41, megsebesült 206. Legtöbb tanító vonult be Aradmegyéből 336, Bácsmegeből 300 és Budapestről 287. A hadikölcsönből 1,561.360 koronát jegyzett a tanítói kar.

Gyenge tél. December vége és január eleje oly gyenge időjárást hozott, hogy beillik kora tavaszi időjárásnak, holott ezen időtájban szokott vidékünkön lenni a leg-szigorubb tél. Az enyhe időjárás úgy látszik országos jellegű, mert hasonló időjárást jeleznek hazánk minden vidékéről is. Sajnos, hogy északon harcoló katonáink már többet szenvednek a hidegtől, mert ott szigorú tél uralkodik. Szívós és az időjárás változó voltához katonáink edzetek s így könnyebben elviselik azt. A harctér többi részein inkább a csapadékból származó sártól szenvednek katonáink, a győzelem biztos reményében azonban ezt is kitartással türik vitéz harcfiaink. Vidékünk enyhe időjárásától az őszi vetések elég kövérek, sűrűek, a fák rügyei pedig duzzadnak.

Mozi Tapolczán. A község háza udvarán kényelmes, modern berendezésű mozgószínházat épített egy vállalkozó, amelyben a múlt héten kezdődtek meg az előadások. A nehéz háborús viszonyok mellett is olcsó és élvezetes előadásokat élvezhetünk, különösen akkor midőn az előadások tárgya részben a jelenlegi háborúról felvett képeket adja vissza. Vasár és ünnepponon két előadást tartanak. A nagy költséggel épített és kényelmesen berendezett mozgószínház olcsó és mégis szórakoztató élvezetet nyújt s így vállalkozó ez irányu törekvése megérdemli a támogatást.

Katonatemetés. Tegnap és tegnapelőtt ismét katonát temettek az ide helyeztetett ulánus katonák közül. Mindketten mint tényleges katonák szolgáltak a hadseregben és itt betegedtek meg. Távol hazájuktól, hozzátartozóiktól, bajtársai kísérték ki a temetőbe, a szokásos katonai dísz és tisztelet adásával, de sokan voltak más érdeklődők is, akik az ifju katonákat utolsó útjára elkísérték.

A Zalaegerszegen felállítandó Csány-szoborra a Magyar Paizs zalaegerszegi lap-társunk eddigi gyűjtése 39850 K. 50 fillér.

Hősi halált halt szerkesztő. A Magyar-kanizsán megjelenő Zalai Hirlap lap-társunknak volt szerkesztője Keleti Armand a szerb harctéren elesett, haláláig a déli harctér eseményeiről megkapóan érdekes és színes cikksorozatban számolt be lapja olvasóinak.

Bevonulnak a népfőlkélok. Azok a népfőlkélok kötelezettek, akik az 1887., 1888., 1889. és 1890. évben születtek és az 1914. évi november 16-tól december 31-ig tartott népfőlkelési bemutató szemlén vagy e későbbi utó-bemutató szemlén népfőlkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, a népfőlkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédkiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére 1915. évi január hó 16-án népfőlkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak. Ugyancsak 1915. évi január hó 16-án bevonulni tartoznak a népfőlkelési igazolványi lapon feltüntetett kiegészítő parancsnokság székhelyére, azon 1894., 1893. és 1892. évi születésű népfőlkelésre kötelezettek, akik alkalmasnak osztályoztattak és bármely okból eddig nem vonultak be. A bevonulók meleg takaróval, meleg alsó- és felsőruhával, kötött ujjas mellényvel, téli kabáttal, erős lábbelivel, evőeszközzel, evőeszezővel, hátzissakkal és kétnapi élelemmel vonulnak be. Azt a behívott népfőlkelésre kötelezetet, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezeték elő s a katonai behívás iránt tanusított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t.-c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetik.

Az egerszegi dandárparancsnok nyugdíjazása. Ő felsége elrendelte, hogy átányi Ötvös Imre, a Zalaegerszegen székelő 5. lovasdandár parancsnoka, saját kérelmére nyugdíjaztassék, egyben 44 évi kitűnő szolgálatai elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

Elfogott orosz katonák. Pápán a múlt héten két orosz katonát fogott el a rendőrség, akik Galiciában lévő ezredüktől már hetekkel ezelőtt szöktek meg s azóta csavarogtak, míg végre Pápán elfogták őket. Az orosz katonák egyike Frajzmann Wassermann 23 éves tüzér és Petrovsky Mihály 24 éves dragonyos, akiket az otthelyi állomás-parancsnokságon vettek őrizetbe.

Tanulók a katonákért. A társadalom minden rangu és rendű osztálya saját erejéhez mérten kiveszi részét a sebesült katonák javára indított mozgalomból. Nem maradnak el ebből az iskolás gyermekek sem. Így történt ez a szomszéd Nemestördemicz községben is, ahol Szalay Katalin tanítónő kezdeményezésére karácsony két napján tanulóival karácsonyi pásztorjátékot rendezett a sebesült katonák javára, amely az erkölcsi haszon mellett 100 korona tiszta jövedelmet juttatott a Vörös-Kereszt Egyesület tapolczai fiókjára. A siker oroszlanra Szalay Katalin otthoni tanítónő, kinek fáradságos munkájában lelkes társa volt Rauch Etuska és Rauch Irénke, továbbá Futó Gyula és Futó Dániel, kik szép hegedűjátékkal emelték az előadás sikerét. A jótékony cél érdekében a Badaacsonyi Iparosok Köre díjtalanul engedte át a színpadot és ugyancsak díjtalanul állította azt fel Schmidt Ferenc. Mi sem természetesebb, hogy a nemes cél érdekében rendezett gyermekelőadást a legnagyobb pártolásban részesítették a községbeliek úgy, mint a vidékiek, amelyet a kis szereplők is méltán megérdemelték, mert természetes alakításuk és ügyes játékok mindvégig élvezetes szórakozást nyújtottak. Ugy a nevezett lelkes tanítónőnek, mint pedig munkatársainak és a kis szereplőknek legyen fáradozásukért legjobb jutalom a hazáért megsebesült katonák hálája és ama tudat, hogy hazafias szent kötelességet teljesítettek, mely nemcsak anyagilag hozott szép eredményt, hanem erkölcsileg a gyermekek honszerelmének érzelmét is ápolta, nemesítette. A pásztorjátékkal együtt a szegény gyermekek részére karácsonyfa-ünnepély is volt, amelyre gróf Esterházy Pálné 20 koronát, Papp Imre plébános pedig 10 koronát adományozott. — Felülfizettek: Gróf Esterházy Pál Szigliget 20 K, Papp Imre plébános Nemestördemicz 8 K, Gaál Ödönne Badaacsonyládbi 4 K, özv. Antal Józsefné Letenye, Bognár Károly esperes Káptalantóti, Gárdos Márton Nemestördemicz, Gyarmathy Kálmán Nemesgulács, Schmidt Ferenc Nemestördemicz 3—3 K, Antal Sándor Nemestördemicz, Kauffmann Soma Badaacsonyládbi, Orosz István Nemestördemicz, Rauch János Nemestördemicz, Szalay Ignác Keszthely, Zalay Kálmán Keszthely 2—2 K, Csillag Ernő Nemestördemicz 1 K 50 f., Kardos Mór Tapolcza, Müller Margit Nemestördemicz, Pruska Sándorné Diszel, Rechnitzer Erzsébet Nemestördemicz, Szabó Katicza Nemestördemicz 1—1 K, Gelencsér Mariska Nemestördemicz, Müller Annuska Nemestördemicz, Müller Bözsi Nemestördemicz, Szél Józsefné Nemestördemicz 80—80 f., Ernst Jenő Nemestördemicz, Horváth Imréné Nemestördemicz, Marton Ignác Nemestördemicz, Szél Pál Nemestördemicz, Tompos Gábor Nemestördemicz 50—50 f., Rimpler Jánosné Nemestördemicz, Ullmann Sándor Nemestördemicz 40—40 f., Rimpler János Nemestördemicz 30 f., Gelencsér János Nemestördemicz, Kajdy Gyuláné Nemestördemicz, Kankó Antalné Nemestördemicz, Molnár Ferenc Nemestördemicz 20—20 f.

Katonák Sümegen és Csabrendeken. A pozsonyi hadvezetőség az elmúlt héten kiküldötte Sümegre és Csabrendekre egyik tartalékos hadnagyát azzal a megbizással, vizsgálja meg e két helyet, el lehet e itt helyezni 2500 katonát, 40 tisztet és 200 lovat. Mint-hogy a kiküldött vizsgálódásai a kelő eredménnyel jártak, valószínű hogy a közel jövőben a két község, Sümeg és Csabrendek, nagyszámu katona állandó szállásává lesz.

Egykoronás bankjegyeket kapunk. A háborus állapot legelső időszakában tapasztalt aprópénzhiányt a kétkoronás bankjegyek kibocsátása csak részben tudta eloszlanni. Különösen jótékony hatással volt a kétkoronás papírpénzek kibocsátása a katonaság zsoldjának kifizetésénél, de már a háboru első időszakában is hangsúlyozták, hogy kívánatos volna egykoronás papírpénzek kibocsátása is, főként avégből, hogy a csapatok pénztárainak súlyát csökkenteni lehessen. A hadvezetőség javaslatára az Osztrák-Magyar bank azonnal honorálta ezt a kívánást, s mint értesülünk, az egykoronás

bankjegyek készítése immár folyamatban van. Egyelőre csupán husz millió darab ily papírpénz kerül a forgalomba, a további mennyiségek előállítását a szükséglet és a későbbi állapotok fogják meghatározni. A pénzforgalom egyszerűsítését és megkönnyítését szolgálja továbbá az a terv is, hogy a váltópénzek szaporítása céljából félkoronás nickeldarabok bocsáttassanak ki. Tekintettel arra, hogy az osztrák-magyar monarchiának váltópénz kontingense meglehetősen kicsiny, már többször merült föl az a kívánság, hogy a nickelpénzek szaporíttassanak. Jelenleg ugyanis mindössze 48 millió korona értékű huszfilléres és 32 millió korona értékű tízfilléres van kibocsátva, amely mennyiség aránylag igen mérsékeltnek mondható. Valószínű tehát, hogy az 50 filléres váltópénzek kibocsátására már legközelebb sor kerül, ami a háborus idők váltópénzforgalmát lényegesen meg fogja könnyíteni.

Helyreigazítás. A Vörös-Kereszt tapolczai fiókjára javára Monostorapátiban és Hegyesden a gyűjtés érdekében nem özv. Mezriczky Imréné urnó, hanem Mezriczky Istvánné urnó fáradozott, mit készséggel helyesbítettünk.

Uj okmánybélyegek. A hivatalos lap múlt heti száma a pénzügyminiszternek hirdetményét közli, mely szerint a törvénykezési illetékekről szóló 1914. évi XLIII. törvénycikk életbeléptetése folytán a felmerülő szükséglet kielégítésére, 1915. évi január elsejével 1 korona 25 filléres és 1 korona 75 filléres kincstári bélyegek hozatnak forgalomba. Ezen 1 korona 25 filléres és 1 korora 75 filléres vegyesértékű bélyegjegyek az 1914. évi április hó 1-én forgalomba bocsátott bélyegjegyekhez teljesen hasonló alaknagyságban és papíron vannak kiállítva. Az 1 korona 25 filléres és 1 korona 75 filléres vegyesértékű bélyegjegyeknek alnyomata- és bélyegképei a fentidézett körrendeletben ismertetett tipografiai uton készül 1 korona 20 filléres, 1 korona 16 filléres, 1 korona 50 filléres, 1 korona 80 filléres, 1 korona 88 filléres és 2 korona 50 filléres vegyesértékű bélyegjegyek alnyomata- és bélyegképével vannak nyomva: az 1 korona 25 filléres bélyegkeknél az alnyomata színe őzbarna, a bélyegkép színe narancsvörös; az 1 korona 75 filléres bélyegkeknél az alnyomata színe világospiros, a bélyegkép színe kekesibolya.

NYILTTÉR.

Nyilvános köszönet.

Glazer Sándor ur és neje Öngyásága fiuk hadbavonulatakor 200 koronát adtak a helybeli Vörös-Kereszt céljaira, melyet hálásan megköszön

Kovács Vilmosné
egyleti elnök.

Steiner Zsigmond és neje Tapoleza, úgy a saját, mint gyermekei és rokonai nevében fájdalommal és megtört szívvel tudatják, hogy drága felejtethetlen jó fiuk

Steiner Imre

aki fáradhatatlan szorgalommal működött közre vállalatim vezetésében, fiatal élete legszebb idejében az északi harctéren ellenséges golyótól találva, november 18-án hősi halált halt. Drága tetemét bajtársai részvéte mellett helyezték örök nyugalomra.

Legyen áldott emléke!

Állást keres

52 éves, nős, 40 éve működő
műkertész,
aki 28 diszoklevéllel, 1 állami és 2 egyesületi éremmel van kitüntetve. Címe a kiadóban.

Nyomatott Lówy B. gyorsrajtóján, Tapolczán.

Lesenczetomaji körjegyzőség.

37—914. sz. hat.

Hirdetmény.

Lesenczeistvánd község

korcsmája és mészárszéke

azonnal kiadó.

Bővebbet a községbirónál lehet meg tudni.

Lesenczeistvánd, 1914. december 30.

Vöczköndy
körjegyző.

KÖZSÉGHÁZABÓL.

2306—1914. szám.

Hirdetmények.

Az 1883. évi XLVI. t.-c. 13. § a alapján felhivatnak a kölcsönrel terhelt ház- és földtulajdonosok, hogy az ingatlanukra bekebelezett tartozásaikat — ha a tőkével kamatok is vannak bekebelezve — az 1915. évi általános jövedelmi pótdadójuk levonása céljából, a községházánál folyó évi január hó végéig bevallhatják.

Mindazok az adózók, kik az államkincstár megkárosítására irányzott szándékból az általános jövedelmi pótdadónak jogosulatlan apasztása céljából telekkönyvileg be nem kebelezett, nem létező, vagy a létezőnél nagyobb összegű adósságot avagy a ténylegesnél magasabb kamatlábat vallanak be az 1909. évi XI. t.-c. 93. §-a értelmében büntetendő jövedéki kihágást követnek el.

Németh Jenő
nagyközségi jegyző.

György János
bíró.

20—1915.

A m. kir. Minisztériumnak 9090—1914. M. E. számú rendeletének 1. § a alapján ezennel közhírré teszi a község előjárósága, hogy azok, akik terménybeli járandóságul vagy javadalmaszúl bizonyos mennyiségű buzának vagy rozsnak kiszolgáltatására vannak kötelezve, azok ezen gabonaneműeknek csupán kétharmadrészét adhatják ki, egyharmadrésze helyett pedig ugyanannyi mennyiségű árpát vagy tengerit kötelesek kiszolgáltatni, ha pedig a terményneműket pénzben fizetik ki, ezen szabályok alkalmazása mellett a járás területére megállapított árszabály szerint tartoznak fizetni. Vagyis: a buzánál 38, rozsnál 30, árpánál 25, tengerinél 22 koronát.

Aki ezen szabályokat megszegi, kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető büntetéssel büntethető.

2064—1914.

Tapolcza nagyközség területén szervezett polgárőrség kiegészítése válván szükségessé, felhívja a község előjárósága a lakosságot, hogy az őrség tagjai közé minél számosságban lépjenek be. Az őrség szervezési szabályzata ezen lapban olvasható. Jelentkezni lehet mindennap a hivatalos órák alatt a rendőrbiztosnál.

Az előjáróság.

100 mm. takarmányrépa

eladó — Benedek Bernátnál, Kisapáti.

Tejcsarnokomban naponta

friss teavaj

jutányosan kapható.

LUSTIG SÁMUELNE.

TA

FE

Előfizetési ár: Egész év
negyedévre 2 k

Földmívelők orvos

Falusi küldöttségében a Magyar Gazdatisztviselői Szervezettségű munkás küldöttséget papjukkal élükön. Panaszoknál falu hajban van. A férfiak, sirnának, de csavarodott fűrtől így is könnybe lába szok fölsorolása közt elvitték, fiát is, hogy terhet hordjon reke várja az apja birtok műveletlenül, pénz, se gazda, se k. A Magyar Gazdasági elnöksége alatt választmányi ülésén között ezekkel a felismerte, hogy a nagy érdekével, ma sikerével függ össze szoknak a gyors or

A háboru ugyan csatatereken dől el. is. Ellenségeink a lálkóznak, de benn nek kell eltartani. tavaszi munkálatok marad, amitől Isten ép olyan baj lenne fogya. Ennek nem ez ellen már mo mikor még mind van. Azon az ülé kerütek a falusi György Endre me földmívelő osztály zatai. A gazdaosztá bonus adakozásban ez az osztály ad a földmives kényte munkaerejéről, az csön, melyből any leginkább vette ki adó a földbirtoko mert a bankok gazdaosztály nagy tak családjai irar illetményben hagyj ügyi miniszter fel nem is akarnak d családfo helyett. A lovát, kocsiját, kó ményben, hogy ma

HADI

a vonatkozatos ide